

GEZOND IN ...

STIMULERINGSPROGRAMMA GIDS
LOKALE AANPAK GEZONDHEIDSACHTERSTANDEN

Gezond in... Assen

Van links naar rechts:

- Nicoline Waanders, beleidsregisseur gemeente Assen
- Gerrit Stolte, beleidsspecialist o.a. sport en gezondheid Gemeente Assen
- Maria Jongsma, adviseur GIDS, Tinten Welzijnsgroep
- Marianne Postma, procesbegeleider GIDS

Zo is Assen gestart met GIDS

Assen is niet zomaar aan de slag gegaan met GIDS. Eerst is de stip op de horizon gezet: waar willen we naar toe en waar staan we nu? Wat speelt er in Assen? Hoe staat het met de gezondheid van lage SES groepen, wat gebeurt er al om achterstanden terug te dringen? Waar kunnen we bij aansluiten, waar zit de energie? Allemaal vragen die Assen er toe brachten om te starten met een brede inventarisatie. Hoe heeft Assen dat gedaan? Samenbrengen en verbinden blijkt een sleutelwoord, want er gebeurt al veel.

Dit is de stip op de horizon die de gemeenteraad van Assen zomer 2015 zette toen bekend werd dat Assen GIDS-gemeente is: de gemeente wil substantieel betere gezondheid van inwoners met een lage sociaaleconomische status en betere samenwerking met organisaties in de nulde, eerste- en tweedelijnszorg en met partijen die zich richten op leefbaarheid en participatie. Nicoline Waanders, beleidsregisseur gemeente Assen: “Het bestuur vroeg ons nadrukkelijk om daarbij verbindingen tussen de gemeente, professionals en inwoners te leggen. Maar voor het leggen van verbindingen moet je weten wat er leeft. Daarom zijn we gestart met een brede inventarisatie. Wat speelt er in Assen op het gebied van gezondheid in brede zin? Wat gebeurt er allemaal al? Hoe kijken professionals, bewoners en ambtenaren daar tegenaan?”

Start communicatie

In Assen heet GIDS: Gezond in Assen. Het traject startte november 2015 met een communicatieboost: alle partijen zijn via allerlei kanalen geïnformeerd over GIDS. Er is breed in de gemeente een brief verspreid vanuit de wethouder over Gezond in Assen met daarin meteen een oproep voor samenwerking en voor het aanmelden van bestaande initiatieven en nieuwe ideeën. In de brief onderstreept de gemeente dat het gaat om een gezamenlijk proces van organisaties en inwoners van Assen. Achtergrondinformatie over GIDS is op de websites van de betrokken organisaties gezet. Ook is een factsheet over Gezond in Assen gemaakt met als ondertitel ‘Samen werken aan een gezonde wijkaanpak’.

Cijfers Assen

Vervolgens is gestart met een inventarisatie van de gezondheidssituatie van de inwoners. Alle beschikbare cijfers over de gezondheid in Assen zijn boven tafel gehaald (wijkscans, gebiedsvisies). De GGD en Proscop (regionale ROS) hebben de cijfers aangeleverd op basis van de gebiedsindicatoren van Gezond in. Deze indicatoren geven inzicht in de aard en omvang van gezondheidsachterstanden binnen de gemeente. De cijferanalyse maakt duidelijk dat er drie risicogebieden zijn: Assen-Oost, Luchiesland en Zwartwatersweg. Hier is de gezondheidssituatie op verschillende fronten slechter dan in andere gebieden in Assen. Het gaat dan vooral om overgewicht, psychische problemen, eenzaamheid, mobiliteit en bewegen.

INTEGRALE KERNGROEP GEZOND IN ASSEN

Assen heeft een kerngroep samengesteld met een groep enthousiaste professionals uit verschillende organisaties:

- Tinten Training en Advies (voor de procesbegeleiding)
- Proscop (ROS)
- Vaart Welzijn
- Huisartsencoördinator
- GGD
- Gemeente

De kerngroep ziet het programma Gezond in Assen als een kans om in het licht van de transformaties en de kanteling, inwoners en professionals samen te laten werken aan gezondheid en in het bijzonder aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden. De gemeente heeft bewust gekozen om de procesbegeleiding extern te beleggen bij een onafhankelijke regionale speler.

**‘Dit is een proces, geen project.
Het is een cultuurverandering, we
brengen een beweging op gang’**

Peiling professionals

Naast de analyse van cijfers zijn rondetafelgesprekken gevoerd met professionals. Hieruit blijkt dat de gezondheidsproblemen vooral bij bepaalde leeftijdsgroepen spelen. Jongeren kampen met onder- en overgewicht, inactiviteit en verslaving (alcohol, drugs, gamen, mobiele telefoon). Bij ouderen speelt eenzaamheid en mobiliteit. En bij volwassenen met een laag opleidingsniveau komen financiële problemen en opvoedingsproblemen voor. De professionals spreken tijdens de gesprekken over Gezond in Assen allerlei zorgen en wensen uit. Bijvoorbeeld dat veel succesvolle projecten (zoals het ouderenconsultatiebureau en valpreventie) gestrand zijn vanwege het stoppen van de subsidie. Maria Jongsma, adviseur GIDS: “We hebben veel positieve reacties gekregen van professionals op de interviewronde over Gezond in Assen. Ook zij hebben behoefte aan verbindingen. Dat is natuurlijk ook de kern van GIDS, dat we partijen verbinden.”

Dialogen met inwoners

Gezond in Assen heeft aan inwoners van Assen persoonlijk gevraagd hoe zij aankijken tegen

gezondheid. Ze hebben gesprekken gevoerd met ouderen, interviews op straat gehouden en twee gezondheidsdialogen georganiseerd in samenwerking met CMO STAMM. Deze dialogen zijn via de methodiek van een versnellingskamer gevoerd: een digitale brainstorm waarin alle deelnemers anoniem via een laptop hun mening geven. De bewoners bevestigen de analyse van de professionals en leggen drie thema's bloot: eenzaamheid, bewegen en voeding. Per thema wordt gezocht naar oplossingen: wat kunnen we zelf doen en welke ondersteuning hebben we nodig? Alle bewoners vinden gezondheid belangrijk: gezondheid zorgt immers dat je eigen regie houdt. Men vindt het belangrijk dat voorzieningen dichtbij huis en in de wijk aanwezig zijn. Er wordt aangegeven dat de sociale omgeving onmisbaar is om te stimuleren met je gezondheid aan de gang te gaan. Voor veel mensen is niet duidelijk waar ze voor bepaalde hulp (zoals bij vervoer en financiën) moeten zijn. Ook weet niet iedereen wat het buurtteam kan doen. Tijdens de bijeenkomsten zijn veel concrete problemen en wensen benoemd en alle uitkomsten worden gebruikt om het vervolg vorm te geven.

Ambtenaren meerdere domeinen

Tot slot zijn gesprekken gevoerd met medewerkers van verschillende beleidsterreinen in de gemeente. Hieruit blijkt dat Gezond in Assen een taak heeft om de integrale aanpak van gezondheidsachterstanden ook op beleidsniveau verder te ontwikkelen. Nicoline Waanders van de gemeente Assen: “Gezondheid staat nog niet op ieders netvlies. Er valt nog veel te winnen en we willen nog meer slagen maken om integraal te werken. Bestuurlijke betrokkenheid vergt extra aandacht om de integraliteit te bevorderen.”

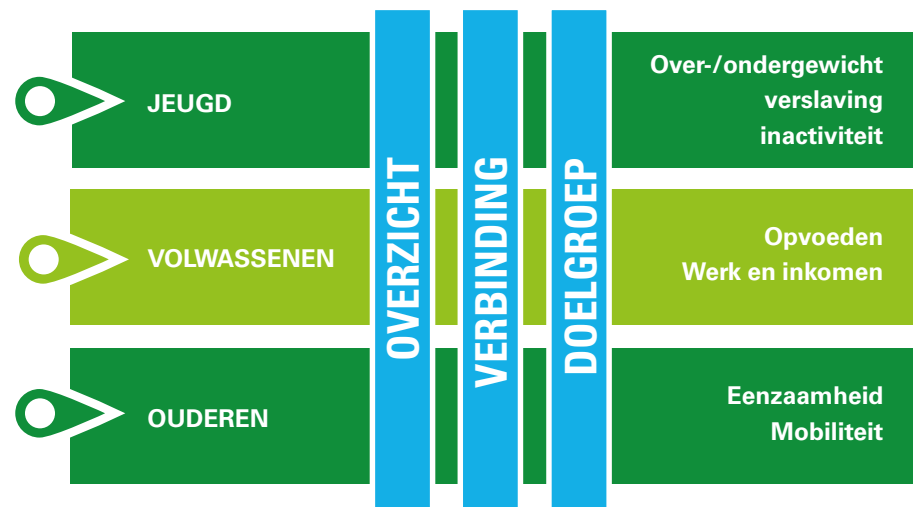
Drie uitdagingen

Na een inventarisatiefase van vier maanden heeft de procesbegeleider van Gezond in Assen alle cijfers en uitkomsten uit de gesprekken

gecombineerd en in één schema gezet (zie pagina 6 voor het schema na de intentarisatiefase). Dit levert drie actiepunten op waar meteen mee aan de slag kan worden gegaan. Allereerst blijkt er grote behoefte aan een actueel overzicht van het aanbod aan interventies, zowel voor heel Assen als per wijk. Er wordt gewerkt aan een breed overzicht dat aansluit bij alle domeinen vanuit Positieve Gezondheid. Punt twee is dat professionals aangeven dat ze elkaar eigenlijk niet goed kennen en dus ook niet weten te vinden.

**‘Gezondheid staat nog niet op ieders netvlies.
Er valt nog veel te winnen en we willen nog
meer slagen maken om integraal te werken’**

Schema na inventarisatiefase

Ze hebben behoefte aan afspraken om de zorg beter op elkaar af te stemmen. De derde uitdaging: initiatieven laten aansluiten bij de vraag en de doelgroep en niet andersom.

Verbindingen

Alles bij elkaar blijkt dat er in Assen al veel gebeurt en dat er juist daarom grote behoefte is aan verbindingen op alle niveaus. Hoe wordt dat aangepakt? Marianne Postma, procesbegeleider GIDS: “We staan nu met de voeten in de klei en kijken goed om ons heen: gebeurt hier iets wat ook al ergens anders wordt gedaan of wat goed aansluit en waar het voordelen biedt om samen op te trekken?” Nicoline Waanders: “Die verbindingen leggen we nu ook binnen de gemeente. In Assen

hebben we een ‘transformeroverleg’ over de decentralisaties. Elke twee weken komen we bij elkaar om te overleggen. Maar ik denk dat we nog veel meer gezamenlijk kunnen doen. De grootste les is dat we onze rol als verbinder serieus moeten nemen. Steeds kijken wat we aan elkaar kunnen knopen.”

Uitvoeringsagenda

De uitkomsten van de inventarisatie zijn verwerkt in een uitvoeringsagenda. Hierin staan per doelgroep zeven gerichte activiteiten, gekoppeld aan de stip op de horizon. Bij elke activiteit staat het doel, het beoogde resultaat, hoe je dit kunt monitoren en wie de betrokken partijen zijn. Samen dekken ze de vijf sporen van Gezond in... De kerngroep

van GIDS is nu klaar voor de volgende stap, namelijk concreet aan de slag gaan met de uitvoering hiervan. Nicoline Waanders: “Het gaat er nu om dat we de initiatieven verankeren binnen de decentralisaties en de kanteling. De decentralisaties effenen het pad voor een brede en integrale aanpak. De tijd is hier rijp voor. De sluizen staan open voor samenwerking over de domeinen heen. Het is een uitdaging hoe we die vertalen naar korte en lange termijn doelen om uiteindelijk impact te bereiken.”

‘Steeds meer partijen kijken integraal en breder naar oplossingen’

